

Arbeids- og sosialdepartementet
Prosjektdir. Lars Wilhelmsen
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 05/03121	Dok.nr.: 121
Arkivkode: 416.0	Dato: 18.11.05
Avd.: SAP	Saksbeh.:
U.off.:	

Deres ref.: 200503121 Vår ref.: 2003/00123 RRE/sss Dato: 14.11.2005

HØRINGSSVAR – FORSLAG TIL NY LOV OM ARBEIDS- OG VELFERDS- FORVALTNINGEN OG TILPASNINGER I VISSE ANDRE LOVER

Innledning

Arbeidet med å etablere ny arbeids- og velferdsforvaltning har vært fundert på tre hovedmålsetninger;

- Flere i arbeid og aktivitet – færre på stønad
- En brukerrettet arbeids- og velferdsforvaltning
- En mer helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning

FO støtter opp under disse målsetningene. Ambisjonen om flere i arbeid og aktivitet innebærer at flere enn i dag får mulighet til å bidra i både arbeidsliv og i andre former for aktivitet. Oppnåelse av dette målet fordrer imidlertid at rehabilitering får en sterk plass i NAV. Den nye forvaltningen må både ha tid og rom for råd, veiledning, oppfølging og oppsøkende virksomhet. Alle brukere må ha rett til sin faste sosialfaglige kontaktperson (fastsosionomen) som kan være tilgjengelig over tid og på tvers av tjenesteområder og tiltaksnivå. For å sikre et slikt tilbud må man normere tallet på sosialfaglig ansatte på bachelornivå – tilsvarende hva som er strukturene rundt fastlegen.

En slik innretting på den nye forvaltningen vil også bidra til å nå målet om større brukerretting. Tjenestens kvalitet ligger i møte mellom den enkelte bruker og fagpersonen i forvaltningen. Å kvalitetssikre dette møtet i form av god kompetanse, tilgang til egnede virkemidler og nok tid til å kunne følge tett opp, vil være avgjørende for at tjenestene skal kunne møte den enkeltes behov.

Målet om en mer helhetlig og effektiv forvaltning fordrer at staten og kommunesektoren er to likeverdige samhandlende partnere i den nye arbeids- og velferdsforvaltningen. Under Stortingets behandling av St.prp. 46 var det bred

oppslutning om at en ny arbeids- og velferdsforvaltning skal formes i likeverdige partnerskap. Lovutkastet mangler et slikt perspektiv.

Generelle merknader til lovutkastet

FO mener at det må lovfestes at arbeids- og velferdskontorene skal omfatte mer enn kommunens forvaltning av økonomisk sosialhjelp (sosialtjenestelovens kapittel 5), som er det lovutkastet krever som et minimum. FO mener at det må være et mål å integrere store deler av den kommunale sosialkontortjenesten i den nye arbeids- og velferdsforvaltningen. Blir forslaget til lovbestemmelse (§ 8, 2.ledd) vedtatt, frykter FO at denne minimumsløsningen blir hovedregelen. Det er også et problem at den foreslåtte finansieringsordningen kun vil understøtte minimumsorganiseringen, og slik bidra til at man velger billigste - heller enn beste - organisatoriske løsning.

Forvaltningen av økonomisk sosialhjelp er som oftest vevd inn i andre tjenester og er i praksis vanskelig å avgrense fra øvrige oppgaver. Det gjelder særlig råds- og veiledningsplikten, som er hjemlet i sosialtjenestelovens § 4-1, der det står at sosialtjenesten skal gi opplysninger, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer.

Det gjelder også sosialtjenestens forpliktelse i § 4-5 om å finne midlertidig husvære til dem som ikke klarer det sjøl. En person som er i en akuttsituasjon med behov for midlertidig bosted vil risikere å gå på ett kontor for å søke om bosted, et annet for å få økonomisk sosialhjelp og i verste fall til ett tredje kontor for å få råd/veiledning for å komme ut av en vanskelig livssituasjon. Ofte dreier dette seg om sterkt belastede klienter som i utgangspunktet har store terskler mot å ta kontakt med hjelpeapparatet. For disse vil opplevelsen av å være kasteballer i et oppsplittet hjelpesystem sannsynligvis bli forsterket. Nettopp denne gruppen vil ha særlig behov for en fast sosialfaglig kontaktperson som kan bistå i møte med det totale hjelpeapparatet og sørge for at tjenestene framstår som helhetlige. En slik kontaktperson vil måtte bidra til å koordinere både helsetjenester, pleie og omsorgstjenester, arbeidstiltak, kriminalomsorg etc. FO mener at retten til en fast sosialfaglig kontaktperson (fastsosionomen) må lovfestes.

Dersom denne nye førstelinja ikke skal ivareta kommunens sosialkontortjeneste i sin helhet, i form av råd, veiledning, midlertidig husvære, rusarbeid etc. frykter FO at det vil gå utover de mest utsatte og hjelpetrengende klientene, og medføre en sterk svekkelse av det rettslige grunnlaget i lovens kapittel 5.

FO vil understreke at det er viktig å ha et klart regelverk for hvordan informasjon, personvern og taushetsplikt skal håndteres i arbeids- og velferdskontorene. Dette regelverket må ivareta personvernet samtidig som det ikke begrenser nødvendig informasjonsflyt internt i kontoret. Videre må det etableres systemer som ivaretar kravet om å hindre uønsket spredning av opplysninger. *Dette gjelder særlig de opplysninger som ligger i sosialtjenestens systemer – da disse oftest er av langt mer sensitiv art enn hva som er tilfelle i både trygdeetaten og arbeidsetaten.*

Statsetaten og kommunen (rådmannen) har det overordnede og helhetlige ansvaret for henholdsvis statlige tjenester og de kommunale sosialtjenester. Det foreslås at arbeids-

og velferdskontorene skal ha en enhetlig administrativ ledelse. FO ser dette som et positivt bidrag til at forvaltningen skal kunne fremstå samlet og helhetlig for både brukere og lokalsamfunn. En helhetlig tjeneste fordrer imidlertid at også de lavere nivå i organisasjonen får til en hensiktsmessig samhandling og at de ansatte kan bidra i fellesskap for utvikling av det samlede tjenestetilbudet. FO vil imidlertid også understreke behovet for at den kommunale tjenesten må ha en fagleder med sosialfaglig formalkompetanse.

For å sikre en god kvalitet i førstelinjetjenesten mener FO at det må lovfestes krav om sosialfaglig kompetanse på bachelornivå for de som skal motta, kartlegge og bistå klientene/brukerne. Det må også etableres stillinger for sosialarbeidere med forsker- og fagutviklingskompetanse i både den nye arbeids- og velferdsforvaltningen og den kommunale sosialtjenesten. Dette for å sikre høy kompetanse nær brukeren, der det trengs. Likeså for å sikre kontinuerlig evaluering av arbeidet og videreutvikling av tjenesten. Det er også behov for å formidle forskning inn i tjenesten. FO ser disse behovene i sammenheng med forsøkene med universitetssosialkontor – der praksis, utdanning og forskning knyttes sammen nær klientene.

Det bør også etableres et program – med tilhørende midler – for å ivareta og heve kompetansen for sosialtjenesten og for den nye statlige etaten i forbindelse med etableringen av den nye førstelinja. Det må bygges inn faste strukturer for veiledning og refleksjon til ansatte i den nye arbeids- og velferdsforvaltningen for å både heve den faglige kvaliteten og forebygge slitasje som følger av store belastninger. Autorisasjon for sosialarbeidere må på plass. Klientene i den nye arbeids- og velferdsforvaltningen og i den øvrige kommunale sosialtjenesten må ha de samme kvalitets- og rettighetsstrukturene på plass omkring seg som pasientene i helsetjenesten.

FOs merknader til de enkelte paragrafer i lovutkastet vil i stor grad omhandle problemstillinger som dreier seg om forholdet mellom den nye statsetaten og den kommunale tjenesten.

Konkrete merknader til lovformuleringene

§ 1: Formål

FO vurderer at formålet er mangelfullt – og at det ikke dekker de faktiske utfordringer som den nye arbeids- og velferdsforvaltningen er satt til å løse – da særlig sett i lys av at forvaltningen også skal ha ansvar for tjenester etter sosialtjenestelovens kapittel fem. FO vil derfor anbefale at formålet blir utvidet med følgende tre komponenter:

- Forebygge sosial nød
- Koordinere de kommunale og statlige tjenester som den enkelte tjenestemottaker har behov for
- Etablere individuelt tilpasset behandling og rehabilitering

§ 2: Arbeids- og velferdsforvaltningen

FO vurderer at bruken av begrepene arbeids- og velferdsforvaltningen, arbeids- og velferdsetaten og arbeids- og velferdskontoret både er uklare og lite konsekvent i hele lovutkastet. Dette gjelder særlig forholdet mellom hva som benevnes som arbeids- og velferdsforvaltningen og det som har benevnelsen arbeids- og velferdskontoret (se lovutkastets §14). FO anbefaler at man kun benytter ett begrep så lenge disse

begrepene viser til samme organisatoriske enhet. Hvilket begrep som skal benyttes om de lokale kontorene, vil måtte avhenge litt av hvilke funksjoner som rent faktisk legges dit. Et alternativ kan være å omtale dette som førstelinjekontoret. I tillegg er det problematisk at man velger et navn på den nye førstelinja som kun reflekterer den statlige etaten og slik underkommuniserer den kommunale sosialtjenestens bidrag. FO vil på denne bakgrunn anbefale at man benytter følgende begreper:

Arbeids- og velferdsetaten (om den statlige etaten)

Arbeids-, velferds- og sosialforvaltningen (om den nye felles førstelinja)

§ 4 Arbeids- og velferdsetatens hovedoppgaver

FO vurderer at målet om flere i arbeid og aktivitet, fordrer et vidt spekter av tjenester og tiltak. Lovutkastets formuleringer peker kun på en del av disse tjenestene – da særlig relatert til aktive arbeidssøkere. For svært mange mennesker vil målet om arbeid og aktivitet kreve at forvaltningen bistår med behandling og rehabilitering i en fase - og kvalifisering, tiltaksplasser og arbeidsformildning i en annen fase. FO ønsker derfor at lovutkastet må tydeliggjøre denne helheten gjennom klare formuleringer også om de tjenestene som er relatert til rehabilitering og behandling.

§ 7 Taushetsplikt

FO vurderer at unntaket fra taushetsplikten i tredje ledd er for generelt og åpent. FO anbefaler ikke en slik generell unntaksformulering, men vil anbefale at man innhenter samtykke før slike opplysninger blir gitt.

§ 8 Arbeids- og velferdskontor

FO mener at alle kommuner skal ha minst ett lokalt møtepunkt hvor den enkelte borger kan henvende seg. I den grad man går inn for interkommunale løsninger, må dette dreie seg om omfanget av funksjoner – og ikke om man rent faktisk har et møtepunkt.

FO vil her også vektlegge at minimumsløsningen må omfatte tjenester etter LOST § 4-1. Dette innebærer ikke at man fjerner dette ansvaret fra den resterende kommunale sosialtjenesten, men at ansvaret må forankres begge steder.

§ 9 Samarbeid og oppgavedeling

Lovutkastets bestemmelse om tvisteløsning i § 9, 4. ledd innebærer at dersom partene ikke blir enige skal departementet fastsette bestemmelser om arbeids- og velferdskontoret. En slik bestemmelse ivaretar ikke prinsippet om likeverdige parter. FO foreslår at bestemmelsen erstattes med en mer nøytral og likeverdig tvisteløsningsordning i form av en partsammensatt nemnd.

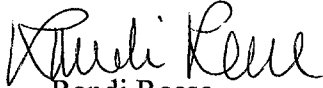
§ 10 Samarbeid med brukeren, individuell plan og behovsvurdering for arbeidssøkere

FO vurderer at retten til å få vurdert sine behov for bistand og tjenester fra arbeids- og velferdskontoret må gjelde alle som oppsøker kontoret. Lovutkastets formuleringer sier at denne retten særlig gjelder gruppen av registrerte arbeidssøkere. FO frykter at manglende formuleringer om de øvrige brukergruppene vil kunne svekke reformens klare målsettinger om at nye og flere grupper skal komme i arbeid og aktivitet.

§ 11 Gjensidig bistand mellom arbeids- og velferdsetaten og sosialtjenesten

FO støtter lovparagrafens tydelige formuleringer om at arbeids- og velferdsetaten skal gi sosialtjenesten bistand i klientsaker. Vi vil understreke at denne formuleringen bør understøttes av at sosialtjenesten får henvisningsrett til tiltak i arbeids- og velferdsetaten. Dette vil bidra til å oppnå målene om en felles dør inn til arbeids- og velferdstjenestene og forebygge faren for kasteballseffekt som ligger innbakt i strukturen for den nye forvaltningen.

Med vennlig hilsen

Randi Reese
Forbundsleder

Sølvi Slørdahl
Fagkonsulent